

När valrörelsen når sitt slutskede skärps frågan om var idéerna egentligen kommer ifrån. Inför riksdagsvalet den 13 september 2026 har Socialdemokraterna i flera högprofilerade sakfrågor landat nära positioner som först, eller mest högljutt, drivits av Tidöpartierna. Anklagelserna om stöld och kopiering har blivit ett stående inslag. För att avgöra vad som faktiskt sker måste man skilja på sakfrågornas äldre ursprung, den medvetna strategin och den kvarvarande konflikten om vem som ska betala.

Tandvården: det tydligaste överlappet

Ingenstans har kopieringsanklagelsen varit så skarp som kring tandvården. Från den 1 januari 2026 gäller redan ett förstärkt högkostnadsskydd för personer 67 år och äldre: patienten betalar 10 procent av referenspriset för nödvändig behandling, staten 90 procent. Undersökningar, röntgen och förebyggande vård ingår inte. Reformen växte fram ur SOU 2024:70 och riksdagens betänkande 2025/26:SoU10.

Den 10 februari 2026 gjorde Sverigedemokraterna utvidgningen till sitt första vallöfte inför 2026. Via gruppleadaren Linda Lindberg lovade partiet att den så kallade tiotandvården skulle omfatta alla vuxna över 19 år, till en kostnad som SD räknade till omkring 10 miljarder kronor om året. Genomsnittskostnaden skulle enligt Lindberg sjunka från cirka 4 600 till cirka 1 900 kronor. Jimmie Åkesson har senare kallat en fortsatt och utvidgad tiotandvård för partiets viktigaste vallöfte.

Den 1 september 2026 presenterade Magdalena Andersson och Mikael Damberg vad Socialdemokraterna kallar ”århundradets tandvårdsreform”: vuxna betalar högst 10 procent – ”om behandlingen kostar 5 000 kronor ska patienten betala 500 kronor” – fri tandvård återinförs för 19–23-åringar (det stöd regeringen tog bort den 1 januari 2025), fler utbildningsplatser för tandläkare och behovsstyrd etablering. Kostnaden anges till ungefär 6 miljarder kronor per året. Andersson: ”I Sverige ska vi kunna gå till tandläkaren utan att bli ruinerade.”

Linda Lindberg svarade omedelbart att Socialdemokraterna presenterar ”en billig kopia av SD:s största vallöfte” och tillade att det är ”tragiskt att se hur skamlösa Sveriges tidigare arbetarparti blivit”. Åkesson sade i P4 Extra att SD redan inlett arbetet och välkomnade att S ansluter sig, men noterade tajmingen nära valdagen. Damberg menade att han inte såg något problem i att S och SD vill samma förändring.

Idéhistoriken komplicerar bilden av ett rent SD-original. Det var den S-ledda regeringen som den 8 mars 2018 tillsatte Veronica Palms tandvårdsutredning (dir. 2018:16). SOU 2021:8, lämnad i mars 2021, föreslog ett högkostnadsskydd modellerat efter sjukvården, kostnadsberäknat till cirka 6,5 miljarder. En majoritet på S-kongressen 2021 ställde sig bakom en reform, som sedan föll under

den stramare budgetlinjen. Vänsterpartiet har länge velat ha ett tak på 1 200 kronor om året och fri tandvård upp till 23 år (cirka 4,5 miljarder). SD var alltså först i denna valrörelse med den specifika tioprocentaren för alla vuxna. Själva tanken att tänderna är en del av kroppen är äldre och partiöverskridande. Vem som är ”upphovsman” beror på om man räknar utredningarna 2018–2021, Tidöavtalet 2022 eller vallöftena 2026.

Siffrorna är dessutom partiernas egna. De är inte oberoende kostnadsberäkningar.

Barnbidraget: budgivning, inte spegel

Barnbidraget ligger på 1 250 kronor i månaden och höjdes senast 2018. Siffran 5 000 kronor är Socialdemokraternas egen: den 9 augusti 2026 lovade Andersson och Damberg att dubbla barn- och studiebidraget inför varje jul- och sommarlov, vilket enligt partiet ger en tvåbarnsfamilj ”5 000 kr mer i plånboken varje år”, kostnadsberäknat till cirka 6 miljarder. Det beskrivs som den första höjningen av barnbidraget sedan 2018.

Redan den 3 oktober 2025 hade S i sin budgetmotion föreslagit +200 kronor i månaden till barn- och studiebidraget samt ett stärkt bostadsbidrag, och då sagt att en vanlig familj skulle få ”nästan 5 000 kronor mer per år” jämfört med regeringens budget.

Tidö-sidans stora höjarlöfte kom den 23 juni 2026, när Ebba Busch i Almedalen lovade att höja barnbidraget från 1 250 till 2 000 kronor i månaden under nästa mandatperiod, kostnadsberäknat till 16,5 miljarder. Motivet var att bidragets reala värde fallit med omkring 400 kronor sedan 2018.

Det är inte en kopia av högerens politik. Moderaterna vill sänka eller avskaffa flerbarnstillägget från fjärde barnet. Vänsterpartiet lovade i våras +500 kronor (cirka 7,3 miljarder), Miljöpartiet +350, medan S då nöjde sig med +200. Högerblocket är splittrat; S, V och MP låg redan i höjarlägret. Finansminister Elisabeth Svantesson varnade för att S-förslaget kräver skattehöjningar. Det som pågår är en plånboksauktion om barnfamiljerna, inte att S speglar Tidö.

Fast läkarkontakt: gemensam mark

Rätten till en namngiven, fast läkare lagstiftades under den S-ledda regeringen: SOU 2018:39, propositionerna 2019/20:164 och 2021/22:72. Listningsrätten trädde i kraft den 1 juli 2022. Kristdemokraterna har länge drivit fast namngiven läkare, patienttak och den patientansvariga läkaren (Buschs motion 2021/22:4168). Centerpartiet kallar det en central del av primärvårdsreformen. Tidöavtalet från den 14 oktober 2022 innehåller utbyggd primärvård och uppföljning av rätten till fast läkarkontakt.

Genomförandet släpar. Socialstyrelsens riktvärde är 1 100 invånare per specialist och 550 per ST-läkare i allmänmedicin. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, refererad i Läkartidningen, visar att bara 31 procent det senaste året upplevde att de hade en fast läkarkontakt, medan Socialstyrelsen för 2023 rapporterade att de regioner som svarat i snitt uppgav 59 procent (fem regioner kunde inte rapportera).

S:s vallöfte är ett nytt mål, inte en ny princip: minst 80 procent av befolkningen – och alla äldre med återkommande behov – ska ha en fast läkarkontakt senast 2030. Det lanserades som ett vårdcentrallyft av Lena Hallengren i slutet av mars 2026, följdes av ett fempunktsprogram i SvD den 9 augusti och av ”fast läkare för alla äldre” i äldreomsorgsutspelet den 20 augusti. I Region Stockholm lovade Aida Hadžialić den 2 juni 1 000 fler allmänläkare på tio år. Det är blocköverskridande mark.

Brott och migration: där konvergensen är substansiell

Här har anklagelsen mer bäring. Den 11 oktober 2024 föreslog Andersson och Teresa Carvalho en ”svensk maffialag” inspirerad av amerikansk RICO-lagstiftning, senare en punkt i valmanifestet, inklusive att omvandla Ekobrottsmyndigheten till en myndighet mot organiserad brottslighet. Richard Jomshof (SD) påpekade att SD i praktiken föreslagit samma sak redan 2012 med sin DIKO-modell, talade om desperation och om att S kopierar ”för lite, för sent”. Arbetet invände från vänster att förslaget flörtade med kollektiv bestraffning.

Både S och regeringen vill slopa mängdrabatten för återfallsförbrytare. Konflikten i augusti 2026 gäller tajmning och finansiering: S kallar regeringens version en bluff som inte kan genomföras förrän omkring 2040 på grund av platsbrist i anstalterna.

S behåller den strama migrationslinjen och lägger till språkkrav i äldreomsorgen. Dambergs ”slöserikommission” den 5 augusti 2026 ekar en moderat idé som blev Tidö-politik.

Vad forskningen och motberättelsen säger

Jenny Madestam, Södertörns högskola, sade i Dagens Arena den 26 maj 2025 att inget parti vill framstå som naivt eller för mjukt, ”detta gäller inte minst Socialdemokraterna som idag är svåra att särskilja från Tidöpartierna i dessa frågor”. Jonas Hinnfors, Göteborgs universitet, samma dag: politiken ”bekräftar den högergir som gjorts”. SVT:s Elisabeth Marmorstein skrev den 1 maj 2026 att S lagt sig nära motståndarna på rätts- och migrationsområdet för att övertyga väljare om att en S-ledd regering inte skulle avvika från den strama linjen, med sikte på väljare som väger mellan S och M respektive S och SD. Att Tidöpartierna

tappat till S togs till intäkt för att strategin fungerar. SOM-institutet (Karin Zwinkels, Felix Cassel, Patrik Öhberg, refererade i Arbetet i juni 2025) visar att S mellan 2010 och 2024 rört sig mätbart mot TAN – traditionell, auktoritär, nationalistisk.

Motberättelsen kommer från Moderaterna. Svantesson har sedan juni 2025 anklagat S för en ”farlig vänstersväng” och varnat för ofinansierade förslag på uppemot 90 miljarder kronor. Det är motsatsen till SD:s ”ni kopierade oss”. Åkessons äldre linje – ”Varför rösta på kopian? Vi är originalet” – fångar SD:s intresse av att framstå som upphovsmän när andra tar över deras positioner.

Samma mål, skilda räkningar

Kritiken från höger går alltså i två oförenliga tonarter. SD kallar S en billig kopia. M kallar samma parti en vänstersväng med miljardrullning. Att båda kan riktas mot samma program är poängen. S har konvergerat med Tidö kring problemformulering och ambitionsnivå i brott, migration och delar av välfärden. I finansieringen – skatt på höga inkomster, bankvinster, tillbakarullat jobbskatteavdrag för höginkomsttagare, vinsttak i välfärden – ligger partiet kvar till vänster om regeringen.

Det som skulle ändra berättelsen är om en namngiven moderat eller kristdemokrat, inte bara SD, anklagar S för att kopiera specifika förslag, eller om S överger den omfördelande finansieringen. Så länge den håller är den korrekta beskrivningen inte punktvis stöld, utan triangulering: samma mål, olika ekonomi.

/Staffan Scherloff